

Et liv viet til migræneforskning

Gennem mere end 50 år har professor emeritus Jes Olesen været med til at ændre forståelsen af migræne og bane vejen for nye behandlinger. Han har rundet 85 år og ser i den anledning tilbage på forskningen og frem mod de spørgsmål, der stadig mangler svar.

Da Jes Olesen begyndte at beskæftige sig med migræne i 1970'erne, var kendskabet til sygdommens mekanismer begrænset, og det var ikke et oplagt forskningsområde at vælge som ung, ambitiøs forsker. Migræne blev heller ikke i samme grad som i dag anerkendt som en neurologisk sygdom. Men Jes Olesen så muligheder og begyndte at forske intensivt i migræne.

Hans undersøgelser af hjernens blodgennemstrømning bidrog til forståelsen af migræne med aura. Resultaterne understøttede sammenhængen mellem aura og cortical spreading depression, en bølge af ændret aktivitet i hjernebarken, som kan forklare de forbigående synsforstyrrelser og andre aurasymptomer.

Indførte provokationsstudier

Et andet centralt bidrag var Jes Olesens indførelse af placebokontrollerede humane provokationsstudier. Her undersøger forskere, om bestemte stoffer kan fremkalde migræneanfald, ved at sammenligne deres virkning med placebo. Studierne har gjort det muligt at undersøge sygdommens mekanismer og identificere nye behandlingsmål.

Jes Olesen og hans kolleger viste, at signalstoffet CGRP kan fremkalde migræneanfald. Denne forskning bidrog til at etablere CGRP som et vigtigt behandlingsmål. I dag findes både antistoffer og gepanter, der hæmmer virkningen af CGRP. Udviklingen er et resultat af mange års forskning og samarbejde mellem forskergrupper, klinikere og lægemiddelindustrien.

Vigtigt grundlag for behandling og forskning

Jes Olesen ledte også arbejdet med den internationale klassifikation af hovedpinesygdomme, som blev offentliggjort i 1988. Den gav læger og forskere fælles diagnostiske kriterier og blev et vigtigt grundlag for både behandling og forskning.

Klassifikationen var samtidig med til at styrke anerkendelsen af migræne som en neurologisk sygdom.

Et ønske for fremtidens forskning

Trods fremskridtene får mange mennesker med migræne stadig ikke den rette diagnose og behandling. Jes Olesen mener, at sygdommens usynlighed er en del af forklaringen. Patienter kan være svært påvirkede, selv om en almindelig neurologisk undersøgelse er normal.

I dag stilles diagnosen ud fra symptomerne og sygdomsforløbet. Jes Olesen håber, at forskningen også vil give lægerne et objektivi redskab:

”En biomarkør, der kan gøre det muligt at påvise migræne ved hjælp af en blodprøve eller et målbart tegn på en scanning,” siger han.

En sådan markør vil kunne supplere den kliniske vurdering. Indtil da er der allerede meget, der kan gøres med den viden og de behandlinger, vi har. At få denne viden ud til patienter og sundhedspersonale er en central opgave for Nationalt Videnscenter for Hovedpine.

